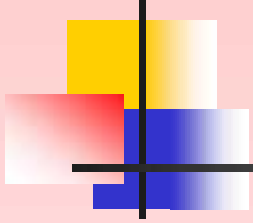

فصل چهارم

مبانی رفتار مصرف کننده و تقاضای بازار

چهار عنصر کلیدی در انتخاب مصرف کننده

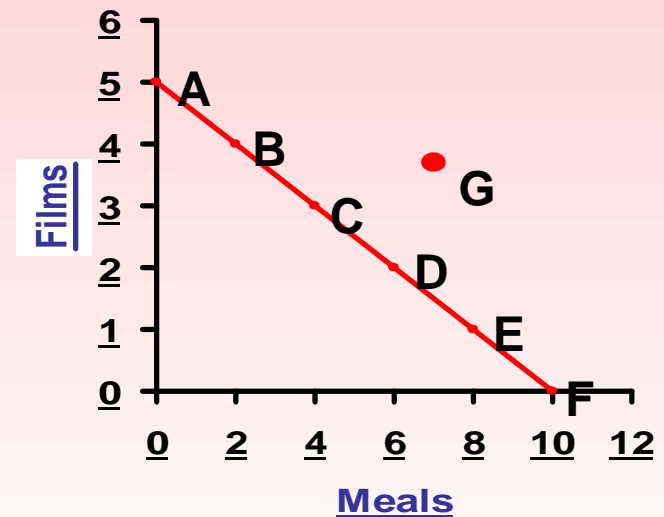
- درآمد مصرف کننده
- قیمت کالاها
- رجحان های مصرف کننده
- فرض اینکه هر مصرف کننده مطلوبیت خود را حداکثر می کند

خط بودجه

فرض کنیم دانشجویی با بودجه ۵۰ تومان قصد دارد پول خود را خرج فیلم و وعده های غذایی کند.

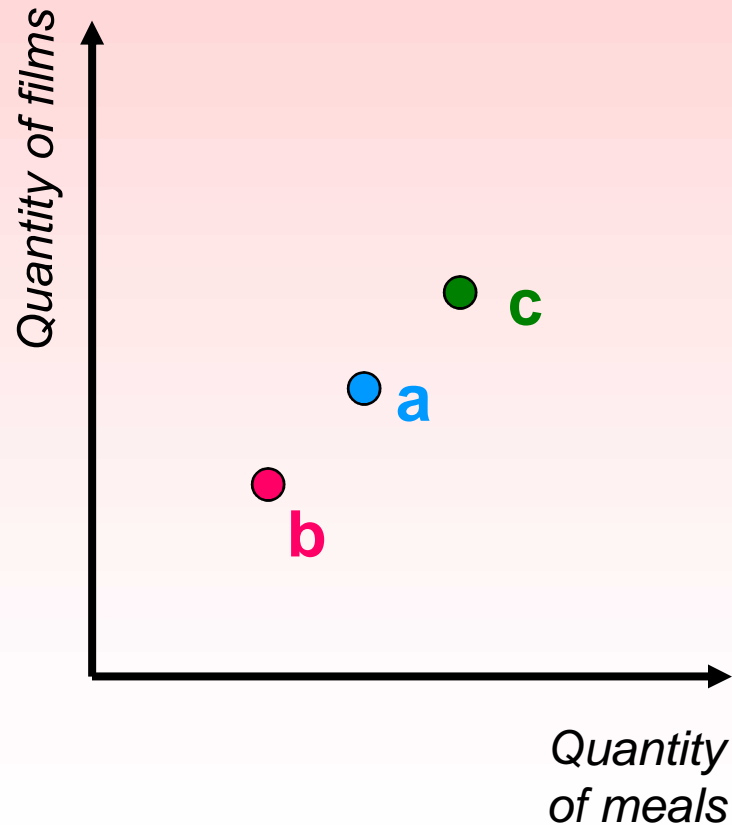
■ قیمت ها و درآمد باهم ترکیبات مختلفی از کالاها را که مصرف کننده از عهده خرید آنها برمی آید، تعیین می کنند.

■ **خط بودجه** ترکیب کالاهای قابل خرید را از کالاهای غیرقابل خرید جدا می کند.

Price of meals is 5
price of films is 10

مدل کردن ترجیحات مصرف کننده

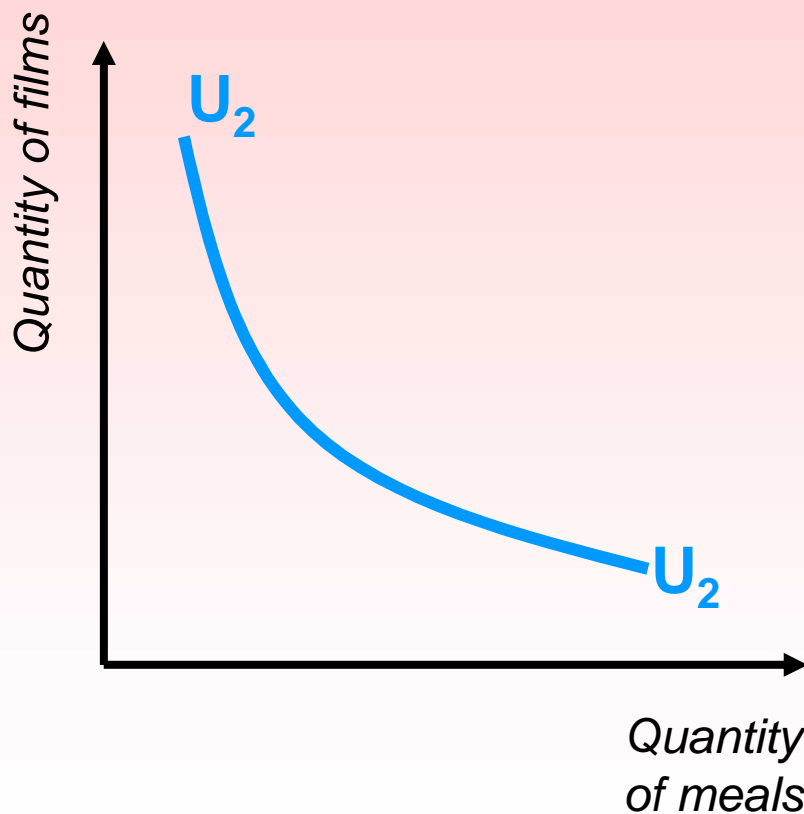
■ فرض کنید مصرف کننده بیشتر را به کمتر ترجیح می دهد.

■ در مقایسه با نقطه **a**:

■ مصرف کننده ترجیح می دهد در ناحیه شمال شرقی باشد، مثلاً در **c**.

■ ولی **a** را به نقاط ناحیه جنوب غربی مانند **b** ترجیح می دهد.

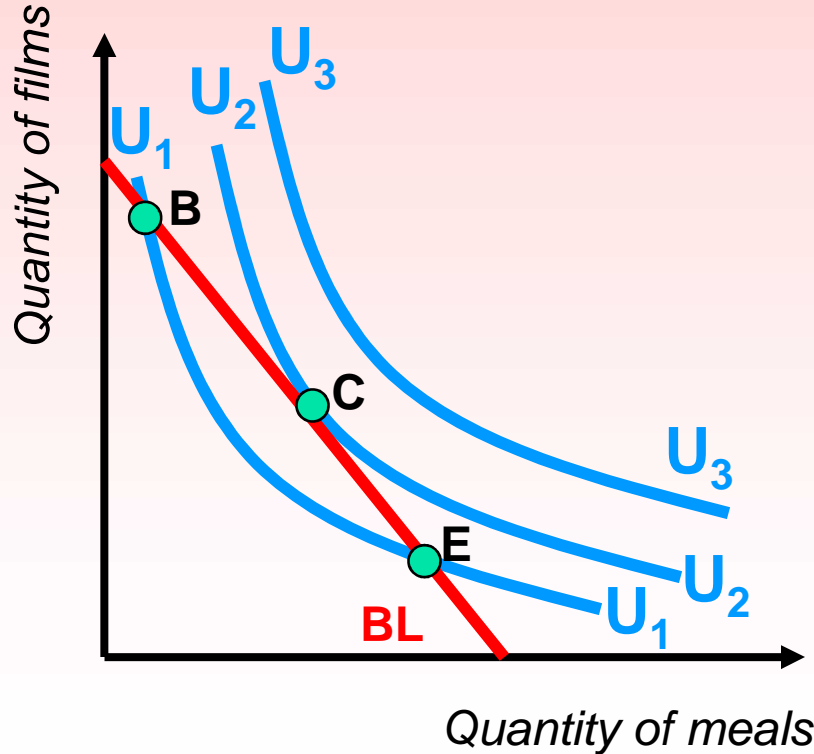
مدل کردن ترجیحات مصرف کننده

- یک **منحنی بی تفاوتی** همانند U_2 همه سبدهای مصرفی را که مطلوبیت یکسانی برای مصرف کننده دارند، نشان می دهد. این منحنی ها:
 - نزولی هستند (بر اساس فروض داده شده).
 - شیب آنها به سمت راست کاهش می یابد.
 - نمی توانند همدیگر را تلاقی کنند.

انتخاب مصرف کننده

با استفاده از منحنی های بی تفاوتی (U) و خط بودجه (BL)، نقطه ای که در آن مطلوبیت حداکثر می شود را بدست می آوریم.

- نقطه انتخابی C است، که در آن خط بودجه بر منحنی بی تفاوتی مماس است.
- نقاط B و E نیز قابل دسترس هستند، اما به دلیل واقع شدن بر منحنی بی تفاوتی پائین تر، مطلوبیت پائین تری می دهند.

شرط انتخاب بهینه مصرف کننده (با فرض وجود دو کالا)، تساوی مطلوبیت نهایی دو کالا به ازای یک واحد پولی است

$$E = P_1 X_1 + P_2 X_2$$

خط بودجه:

$$X_2 = E / P_2 - (P_1 / P_2) X_1$$

$$U = U(X_1, X_2)$$

تابع مطلوبیت:

تساوی شیب خط بودجه و منحنی بی تفاوتی مطلوبیت:

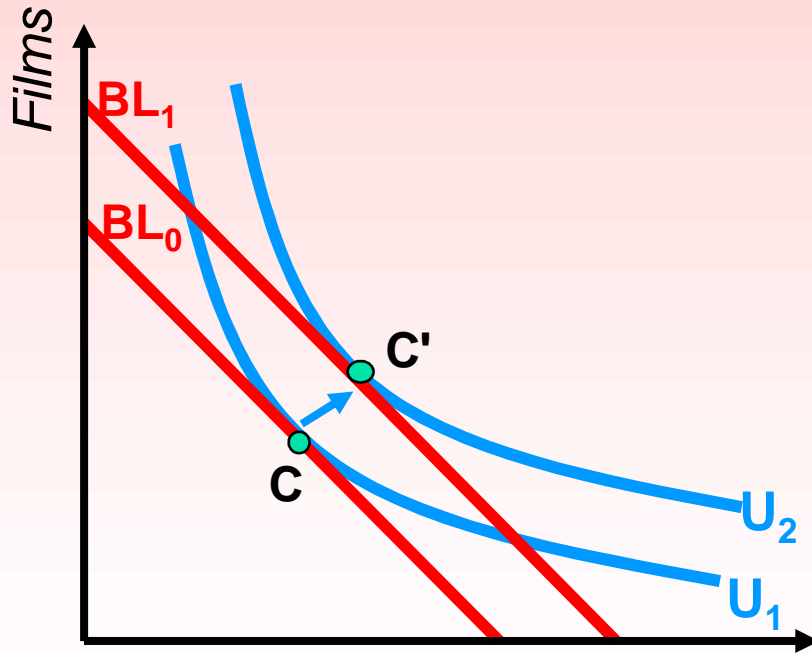
$$-(U / X_1) / (U / X_2) = -MU_{X_1} / MU_{X_2}$$

$$-P_1 / P_2 = -MU_{X_1} / MU_{X_2}$$

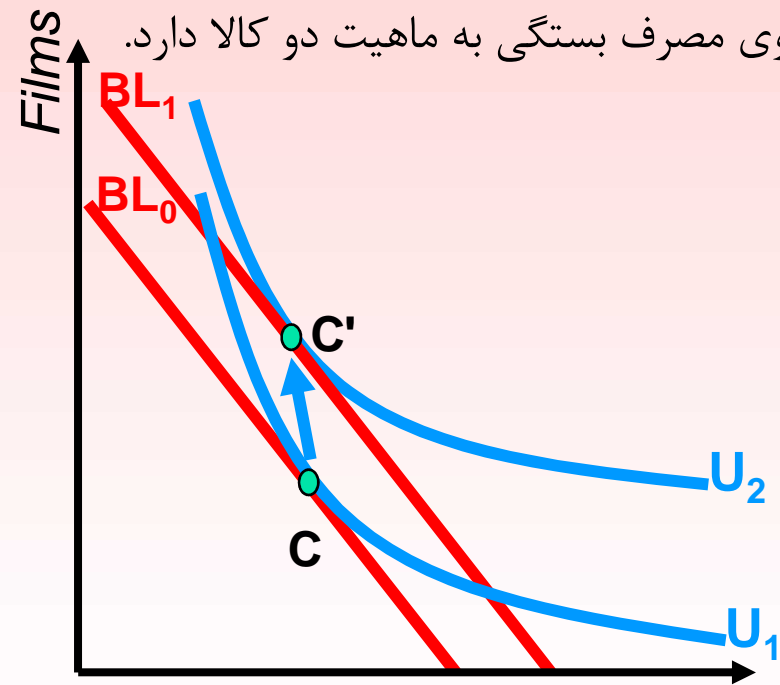
$$MU_{X_1} / P_1 = MU_{X_2} / P_2$$

تغییر سبد مصرفی با تغییر درآمد

- تغییر در درآمد مصرف کننده، خط بودجه را انتقال می دهد، بدون آنکه شیب آن را تغییر دهد. تغییر در الگوی مصرف بستگی به ماهیت دو کالا دارد.

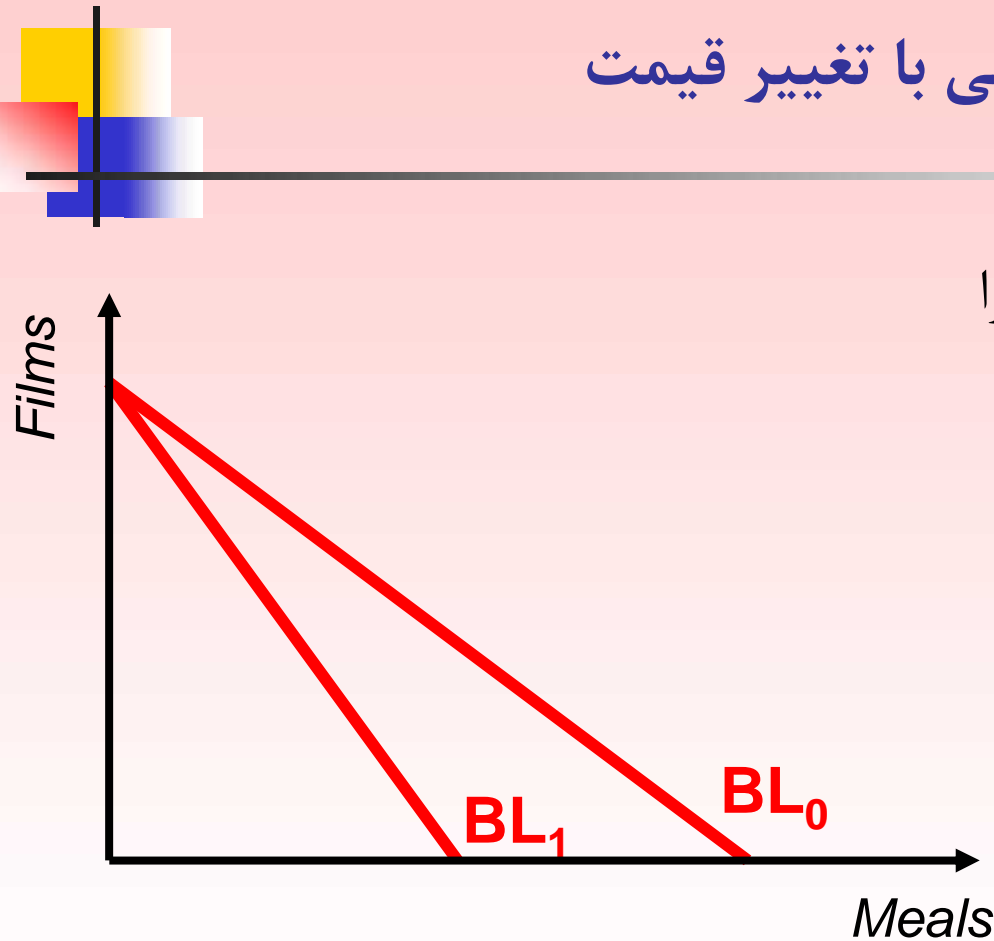

وقتی هر دو کالا نرمال هستند، افزایش درآمد، نقطه انتخاب جدید را به C' می برد که در آن مقدار تقاضای هر دو کالا افزایش می یابد.

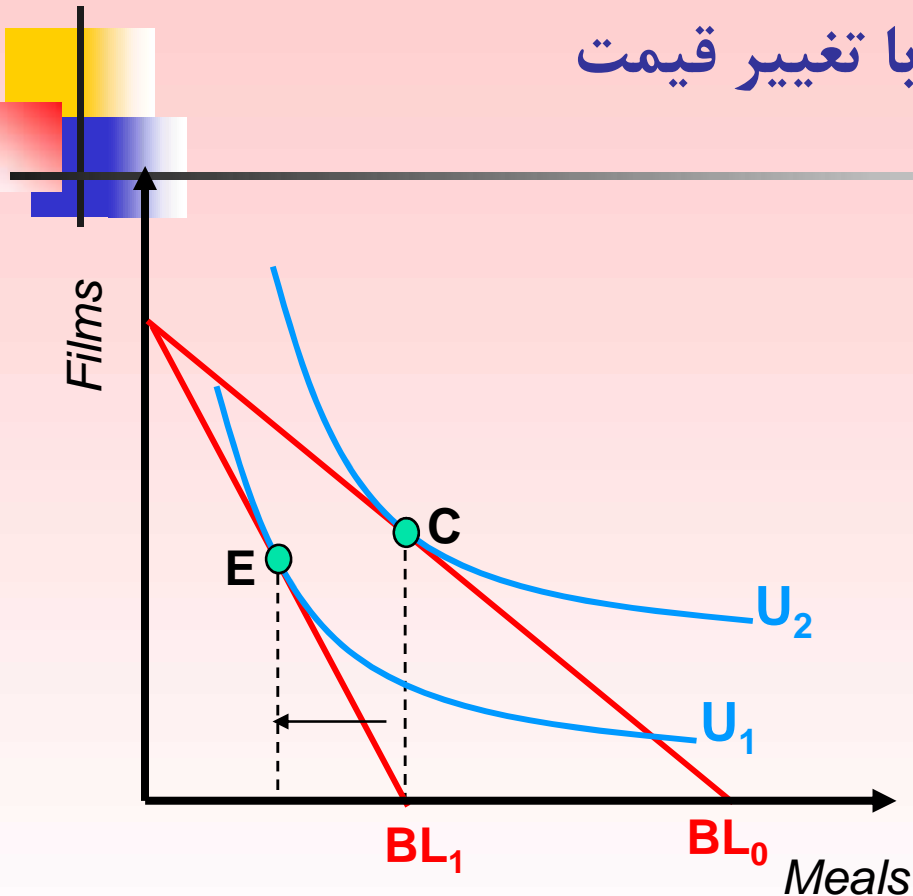
وقتی غذا کالای پست باشد، با افزایش درآمد، انتخاب مصرف کننده نقطه C' است که در آن مقدار تقاضای غذا کاهش و برای فیلم افزایش می یابد.

تغییر سبد مصرفی با تغییر قیمت

- افزایش قیمت یک کالا، خط بودجه را حرکت داده و شیب آن را تغییر می دهد.
- فرض کنید که قیمت مواد غذایی افزایش یابد. در نتیجه خط بودجه از BL_0 به BL_1 انتقال می دهد.
- این افزایش قیمت، قدرت خرید را کم می کند.

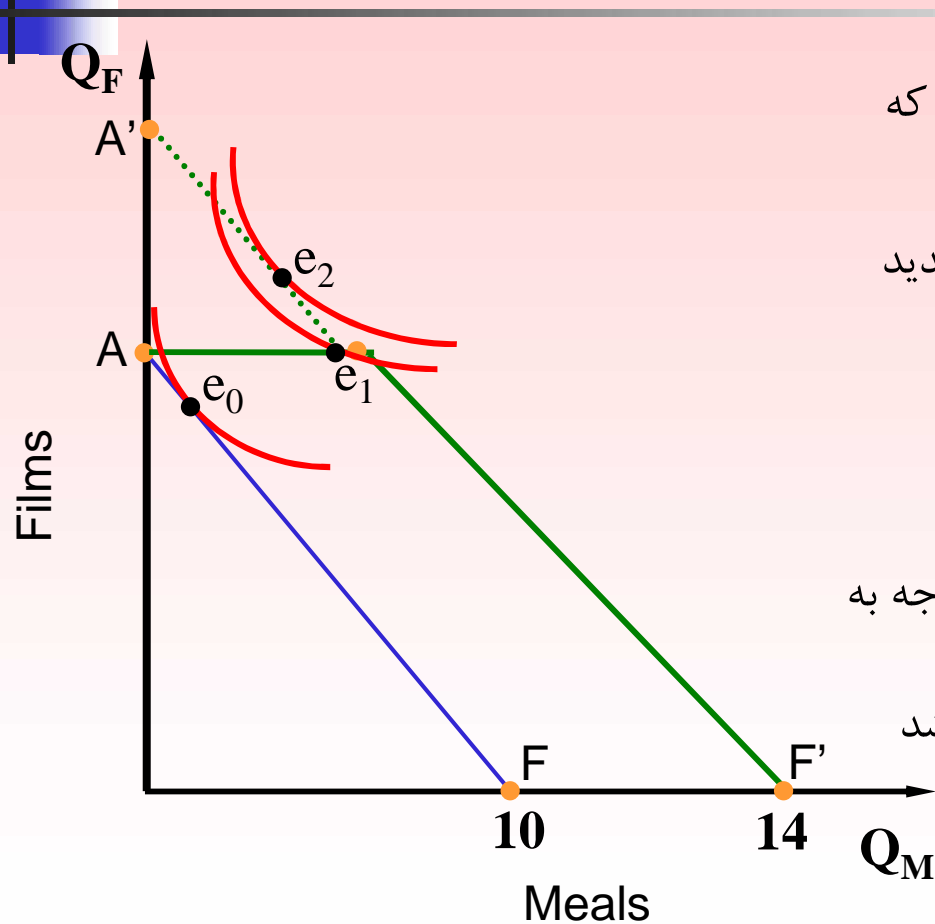
تغییر سبد مصرفی با تغییر قیمت

مصرف کننده با افزایش قیمت مواد غذایی، از C به E حرکت می کند. در مجموع مقدار تقاضا برای مواد غذایی کاهش می یابد.

با پیدا کردن تعداد بیشتری از این نقاط در قیمت های مختلف، منحنی تقاضای مصرف کننده برای مواد غذایی بدست می آید.

پرداخت های انتقالی نقدی یا کالایی

خط بودجه اولیه است. فرض کنید که فرد در e_0 قرار دارد.

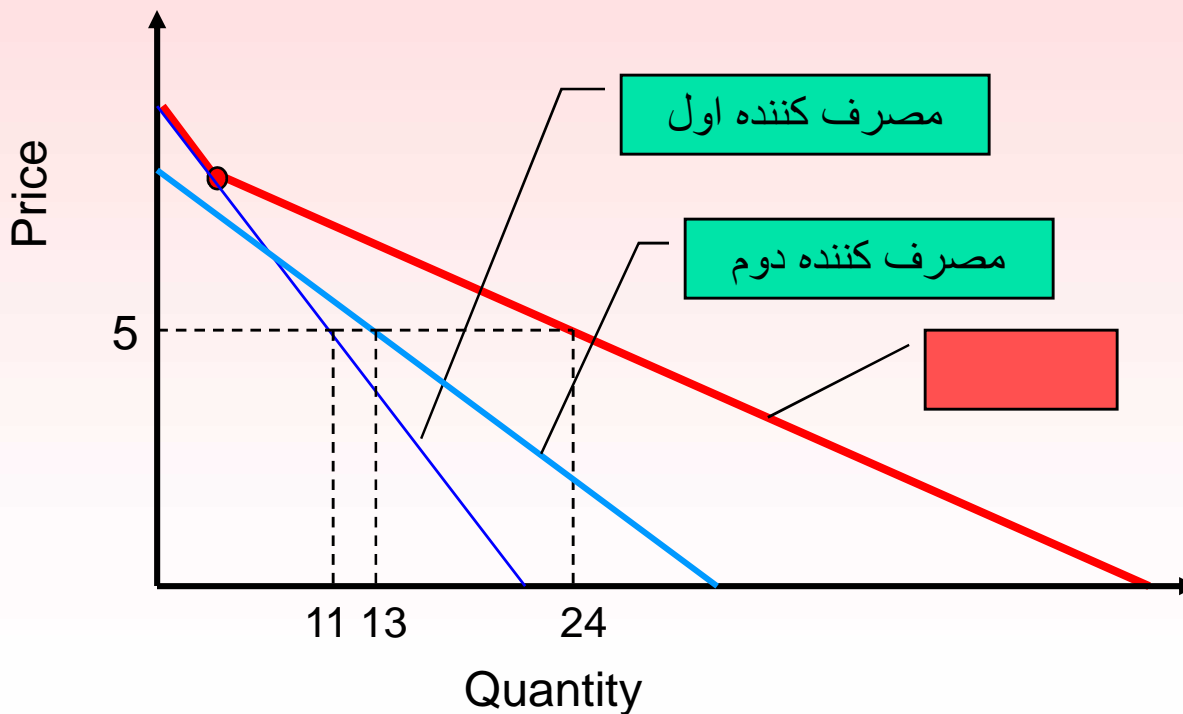
در صورت کمک کالایی، خط بودجه جدید Ae_1F' است.

در این حالت بهترین سبد مصرف برای فرد، e_1 است.

در صورت کمک نقدی معادل، خط بودجه به $A'e_1F'$ انتقال می یابد. در این حالت، وضعیت فرد در نقطه e_2 بهتر خواهد شد

استخراج منحنی تقاضای بازار

منحنی تقاضای بازار از جمع افقی منحنی های تقاضای فردی حاصل می گردد.

اگر در قیمت ۵ تقاضای مصرف کننده اول ۱۱ واحد باشد،

و تقاضای مصرف کننده دوم ۱۳ واحد باشد،

تقاضای بازار در قیمت ۵، ۲۴ واحد خواهد بود.